

ΟΝΟΜΑ:

ΤΑΞΗ:

Β' Γυμνασίου

ΜΑΘΗΜΑ:

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία *Ομηρικά έπη: Ιλιάδα*

ΥΛΙΚΟ:

Περίληψη 24 ραψωδιών

Για περισσότερο υλικό στο: www.filhub.gr

Εισαγωγή

Στην ύπερη ελληνιστική Αλεξάνδρεια η Ιλιάδα χωρίστηκε - πιθανόν από το Ζηνόδοτο- σε **24 ραψωδίες**, που στα ελληνικά συμβολίζονται με τα **κεφαλαία γράμματα** του αλφαβήτου.

Ραψωδία Α

Λοιμός. Μήνις

1

Βρισκόμαστε ήδη στον ένατο χρόνο του πολέμου. Μετά την επίκληση του ποιητή στη Μούσα γίνεται μία αναδρομή και μαθαίνουμε πώς ο Αγαμέμνωνας αρνούμενος να επιστρέψει τη Χρυσήδα στον πατέρα της -ιερέα του Απόλλωνα- προσέβαλε το θεό και προκάλεσε την οργή του εναντίον των Αχαιών. Ο Αγαμέμνωνας βρίσκεται υποχρεωμένος από το στρατό να επιστρέψει τη Χρυσήδα, αλλά ζητάει ως αντάλλαγμα τη Βρισηίδα που ανήκει στον Αχιλλέα. Οι αρχηγοί φιλονικούν, επεμβαίνει η Αθηνά και συνετίζει τον Αχιλλέα που ετοιμαζόταν να σκοτώσει τον Αγαμέμωνα. Εκείνος οργισμένος αποφασίζει να μη συμμετέχει πλέον στις μάχες. Ζητάει από τη μητέρα του Θέτιδα να μεσολαβήσει στο Δία, για να πάρει ικανοποίηση για την προσβολή που του έγινε. Η Θέτιδα συναντά το Δία και εκείνος δίνει τη συγκατάθεσή του.

Ραψωδία Β

Όνειρος. Διάπειρα. Κατάλογος νεῶν

Ο Δίας στέλνει απατηλό όνειρο στον Αγαμέμνονα για δήθεν άμεση επίθεση και νίκη. Ο Αγαμέμνονας συγκαλεί το στρατό και για να δοκιμάσει το φρόνημά του προτείνει τη διακοπή του πολέμου και την επιστροφή στην πατρίδα. Καθώς οι περισσότεροι συμφωνούν και πανηγυρίζουν χρειάζεται η σωτήρια παρέμβαση του Οδυσσέα, ο οποίος γελοιοποιεί το θορυβοποιό Θερσίτη. Ακολουθεί αναλυτικός και ακριβής κατάλογος των ελληνικών δυνάμεων και συντομότερος των Τρώων και των συμμάχων τους.

Ραψωδία Γ

Όρκoi. Τειχοσκοπία.

Άλεξάνδρου και Μενελάου μονομαχία

Οι αντίπαλοι στρατοί είναι έτοιμοι για μάχη, αλλά ο Πάρης-Αλέξανδρος προθυμοποιείται να μονομαχήσει με το Μενέλαο και να δοθεί τελική κρίση. Πίσω στην Τροία η Ελένη ανεβαίνει -με παραίνεση της Ίριδας- στα τείχη, όπου βρίσκεται ο Πρίαμος και απαντά στις ερωτήσεις του βασιλιά ονοματίζοντας τους σημαντικότερους ήρωες των Αχαιών. Στη μονομαχία που

ακολουθεί, ο Μενέλαος νικά τον Πάρη και θα τον σκότωνε, αν δεν επενέβαινε η Αφροδίτη μεταφέροντάς τον στο παλάτι μέσα σε ένα σύννεφο.

Ραψωδία Δ

Όρκίων σύγχυσις. Αγαμέμνονος επιπόλησις

Ο Δίας, για να τηρήσει την υπόσχεσή του στη Θέτιδα, στέλνει την Αθηνά να παρασύρει τον Τρώα Πάνδαρο σε παραβίαση της ανακωχής. Ο Πάνδαρος ρίχνει ένα βέλος και πληγώνει επιπόλαια το Μενέλαο. Σε μια γρήγορη επιθεώρηση του στρατού από τον Αγαμέμνονα, ο ποιητής μάς γνωρίζει καλύτερα τους αρχηγούς. Ανάμεσά τους ξεχωρίζει ο Διομήδης και ο ηνίοχός του Σθένελος. Η μάχη ξεκινά και είναι φοβερή. Στο πλάι των Τρώων στέκουν ο Άρης και ο Απόλλωνας, ενώ η Αθηνά ενθαρρύνει τους Αχαιούς.

3

Ραψωδία Ε

Διομήδους άριστεία

Η μάχη αυτή της πρώτης μέρας θα διαρκέσει ως τη ραψωδία Η. Τώρα στην πρώτη γραμμή μπαίνει ο Διομήδης και με τη βοήθεια της Αθηνάς επιτίθεται ακόμα και σε θεούς. Πληγώνει στο χέρι την Αφροδίτη, που προστατεύει το γιο της Αινεία, και όταν αυτή

καταφεύγει στον Όλυμπο, την προστασία του Αινεία αναλαμβάνει ο Απόλλωνας. Ο Διομήδης επιτίθεται και σε αυτόν αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Οι Τρώες εμψυχώνονται από τον Άρη. Και αυτόν όμως τον πληγώνει ο Διομήδης χάρις στην Αθηνά, που έχει πάρει τη θέση του ηνιόχου στο άρμα του.

Ραψωδία Ζ

Έκτορος και Ανδρομάχης όμιλία

Ο Διομήδης προκαλεί σε μονομαχία το Λύκιο Γλαύκο. Συνειδητοποιούν, όμως, ότι είναι παλιοί φίλοι και τελικά ανταλλάσσουν τις πανοπλίες τους. Ο Έκτορας και ο Αινείας επιστρέφουν στην πόλη, για να παροτρύνουν τις γυναίκες να κατευνάσουν την Αθηνά με προσφορές. Ο Έκτορας συναντά την Ανδρομάχη στα τείχη και ακολουθεί μία συνομιλία γεμάτη συζυγική τρυφερότητα και πένθιμα προαισθήματα. Στη συνέχεια, συναντάει τον Πάρη και μαζί επιστρέφουν στη μάχη.

Ραψωδία Η

Έκτορος και Αΐαντος μονομαχία. Νεκρών αναίρεσις

Με προτροπή των θεών ο Έκτορας καλεί κάποιον από τους Αχαιούς σε μονομαχία και ο κλήρος ορίζει αντίπαλό του τον

Αίαντα. Η μονομαχία λήγει, εξαιτίας της νύχτας, χωρίς αποτέλεσμα. Οι Έλληνες και οι Τρώες θάβουν τους νεκρούς τους το άλλο πρωί και στη διάρκεια της μέρας οι πρώτοι κατασκευάζουν ξύλινο τείχος και ανοίγουν τάφρο γύρω από τα πλοία.

Ραψωδία ⑤

Κόλος Μάχη

5 Την επομένη, ο Δίας απαγορεύει σε όλους τους θεούς να μετέχουν στη σύγκρουση και ο ίδιος επισκοπεί το πεδίο της μάχης από το όρος Ίδη. Από τους Έλληνες διακρίνεται ο Διομήδης και από τους Τρώες ο Έκτορας. Οι Τρώες υπερισχύουν και η Ήρα μπαίνει στον πειρασμό να παρακούσει την εντολή του Δία, αλλά αποτρέπεται από την Ίριδα. Το σκοτάδι διακόπτει τη μάχη, χωρίς να κριθεί ο νικητής.

Ραψωδία I

Πρεσβεία προς Άχιλλέα. Λιταί

Ο Αγαμέμνονας ανακινεί και πάλι την πρόταση διακοπής του πολέμου. Ο Διομήδης αντιτίθεται και ο Νέστορας συμβουλεύει να εξευμενιστεί ο Αχιλλέας. Ο Αγαμέμνονας προθυμοποιείται να

δώσει πολλά δώρα και την πρότασή του μεταφέρουν στον Αχιλλέα ο Οδυσσέας, ο Φοίνικας και ο Αϊαντας. Παρά τη φιλική του υποδοχή ο Αχιλλέας συνεχίζει να αρνείται και απαντά πως θα πολεμήσει, μόνον όταν οι Τρώες φτάσουν στα πλοία των Μυρμιδόνων. Οι απεσταλμένοι επιστρέφουν στους άλλους αρχηγούς απογοητευμένοι.

Ραψωδία Κ

Δολώνεια

6

Αποφασίζεται να σταλούν ο Διομήδης και ο Οδυσσέας για κατασκοπία στο στρατόπεδο των Τρώων. Αλλά και ο Έκτορας έχει στείλει το Δόλωνα να κατασκοπεύσει τους Αχαιούς. Οι δύο Έλληνες τον συλλαμβάνουν και, αφού καταφέρνουν να του αποσπάσουν ό,τι ξέρει, τον θανατώνουν. Στη συνέχεια πλησιάζουν στο στρατόπεδο των Τρώων, όπου σκοτώνουν το βασιλιά της Θράκης Ρήσο, κλέβουν τα θεϊκά του άλογα και επιστρέφουν στα καράβια θριαμβευτικά.

Ραψωδία Λ

Αγαμέμνωνος ἀριστεία

Η καινούργια μέρα της μάχης θα διαρκέσει ως τη ραψωδία Σ. Στην αρχή της βρίσκεται η αριστεία του Αγαμέμνονα που ανατρέπει τα σχέδια του Δία. Ο πατέρας των θεών -μέσω της Ίριδας- παρακινεί τον Έκτορα να αποτραβηχτεί ώσπου να πληγωθούν οι Αγαμέμνονας, Διομήδης και Οδυσσέας. Στη συνέχεια, όμως, ο Έκτορας επιστρέφει στη μάχη και φέρνει τους Αχαιούς σε δύσκολη θέση. Ο Αχιλλέας παρακολουθεί από το πλοίο του τη μάχη και στέλνει τον Πάτροκλο να πάρει πληροφορίες. Ο Πάτροκλος συναντά το Νέστορα που του βάζει την ιδέα να παρακινήσει τον Αχιλλέα να συμμετάσχει, ή τουλάχιστον να πάρει ο ίδιος τα όπλα του φίλου του και να μπει στη μάχη.

7

Ραψωδία Μ

Τειχομαχία

Εδώ αρχίζει ένα τμήμα της μάχης που θα διαρκέσει ως τη ραψωδία Ο. Στις ραψωδίες αυτές εναλλάσσονται και επικαλύπτονται επεισόδια με αριστοτεχνική συναρμογή. Οι Αχαιοί υποχωρούν στα πλοία και οι Τρώες επιτίθενται στο

στρατόπεδό τους. Ύστερα από την αποτυχημένη επίθεση του Άσιου οι Τρώες εφορμούν ομαδικά, αλλά τους αποτρέπει ένας κακός οϊωνός και ο Πολυδάμας συμβουλεύει να σταματήσουν την επίθεση. Όμως ο Έκτορας παρακούει και σπάζει την πύλη, ενώ ο Σαρπηδόνας γκρεμίζει ένα τμήμα της έπαλξης.

Ραψωδία Ν

Μάχη επί ταῖς ναυσίν

Παρά την απαγόρευση του Δία ο Ποσειδώνας εμπυχώνει τους Έλληνες παίρνοντας τη μορφή του Κάλχαντα και του Θόαντα. Ο Ιδομενέας μάχεται πολύ σκληρά, αλλά ο Έκτορας συνεχίζει να επιτίθεται.

8

Ραψωδία Ξ

Διός απάτη

Ο Αγαμέμνονας κάνει πάλι λόγο για επιστροφή στην πατρίδα, αλλά ο Οδυσσέας και ο Διομήδης αντιτίθενται. Η Ήρα δανείζεται από την Αφροδίτη τη μαγική ερωτική της ζώνη και παρασύρει το Δία σε ερωτικές περιπτώξεις, ύστερα από τις οποίες ο θεός πέφτει σε βαθύ ύπνο. Οι θεοί που συμπαθούν τους Έλληνες

εκμεταλλεύονται την ευκαιρία να επέμβουν, ενώ ο Έκτορας βρίσκεται λιπόθυμος από την πέτρα που του πέταξε ο Αίαντας.

Ραψωδία Ο

Παλίωξις παρὰ τῶν νεῶν

Όταν ξυπνά ο Δίας, οι Τρώες έχουν διωχτεί πέρα από την τάφρο. Μόλις τότε μαθαίνει η Ήρα τη θέλησή του με όλες τις λεπτομέρειες. Ο Ποσειδώνας υποχρεώνεται να εγκαταλείψει τη μάχη, ενώ ο Απόλλωνας εμψυχώνει τον Έκτορα, που εισβάλλει εκ νέου στο στρατόπεδο των Αχαιών. Οι Τρώες απειλούν πια με φωτιά τα πρώτα καράβια και ο μόνος που ανθίσταται ακόμα είναι ο Αίαντας.

9

Ραψωδία Π

Πατρόκλεια

Ο Πάτροκλος κλαίγοντας παρακαλεί το φίλο του Αχιλλέα, αλλά εκείνος παραμένει αμετάπειστος. Στέλνει, ωστόσο, τους Μυρμιδόνες στη μάχη και δίνει την πανοπλία του στον Πάτροκλο. Τον συμβουλεύει να μην προχωρήσει μακριά. Οι Τρώες βλέποντας τον Πάτροκλο πανικοβάλλονται, γιατί νομίζουν ότι

είναι ο ίδιος ο Αχιλλέας. Απομακρύνονται από τα πλοία και ο Πάτροκλος τούς καταδιώκει και σκοτώνει το Σαρπηδόνα, το γιο του Δία. Μεθυσμένος από τη νίκη του ο Πάτροκλος φτάνει ως τα τείχη της Τροίας και αντιμετωπίζει τον Έκτορα σε μονομαχία. Ο Απόλλωνας, όμως, τον αφοπλίζει και τελικά σκοτώνεται από τον Έκτορα και τον Εύφορβο.

Ραψωδία P

Μενελάου ἀριστεία

Σφοδρή μάχη ξεσπάει γύρω από το σώμα του Πατρόκλου. Ο Μενέλαος σκοτώνει τον Εύφορβο, ενώ ο Έκτορας αφαιρεί τα όπλα του Αχιλλέα από το νεκρό Πάτροκλο και τα φοράει. Η Αθηνά και ο Απόλλωνας εμπυκλώνουν τις αντίπαλες παρατάξεις και εκεί που φαίνεται ότι θα νικήσουν οι Τρώες, τελικά ο Μενέλαος και ο Μηριόνης καταφέρνουν να απομακρύνουν το νεκρό με κάλυψη από τους δύο Αίαντες.

Ραψωδία Σ

Όπλοποιία

Ακόμα το νεκρό του Πατρόκλου βρίσκεται σε κίνδυνο και ο Αχιλλέας -με προτροπή της Τριδας- εμφανίζεται στα τείχη και φοβίζει τους Τρώες με κραυγές. Η Ήρα κάνει τον ήλιο να βασιλέψει νωρίτερα και η μάχη λήγει. Ο Έκτορας παρακούοντας τη συμβουλή του Πολυδάμαντα κρατά τους Τρώες στην πεδιάδα, όπου και στρατοπεδεύουν. Το φοβερό πόνο του Αχιλλέα έρχεται να απαλύνει η Θέτιδα, η οποία στη συνέχεια παρακαλεί τον Ήφαιστο να κατασκευάσει στο γιο της καινούργια πανοπλία. Η ασπίδα, που περιγράφεται αναλυτικά, είναι πλούσια διακοσμημένη με σκηνές από την ειρηνική ζωή και τον πόλεμο.

Ραψωδία Τ

Μήνιδος απόρρησις

Το επόμενο πρωί η Θέτιδα φέρνει την καινούργια πανοπλία και ο Αχιλλέας συγκαλεί το στρατό, για να ανακοινώσει την επιστροφή του στη μάχη. Ο Αγαμέμνωνας του υπόσχεται πλούσια δώρα καθώς και την επιστροφή της Βρισηίδας. Μετά βίας ο Αχιλλέας επιτρέπει στους πολεμιστές να φάνε πριν τη μάχη, ενώ

λίγο πριν ξεκινήσουν, το άλογό του Ξάνθος προλέγει το θάνατό του.

Ραψωδία Υ

Θεομαχία

Ο Δίας επιτρέπει στους θεούς να αναμειχθούν στη μάχη και έτσι αρχίζει η τελευταία και αγριότερη μάχη της Ιλιάδας. Ο Αχιλλέας εμφανίζεται σφοδρότατος και σπουδαίοι αντίπαλοι όπως ο Αινείας και ο Έκτορας γλιτώνουν μόνο χάρη στις επεμβάσεις του Ποσειδώνα και του Απόλλωνα, αντίστοιχα.

12

Ραψωδία Φ

Μάχη παραποτάμιος

Ο Αχιλλέας γεμίζει τον ποταμό Σκάμανδρο με πτώματα, ο ποταμός εξεγείρεται και φέρνει τον ήρωα σε κίνδυνο. Οι θεοί επεμβαίνουν και η φωτιά του Ηφαίστου δαμάζει το Σκάμανδρο. Στον αγώνα μεταξύ των θεών υπερτερούν αυτοί που υποστηρίζουν τους Έλληνες. Η Αθηνά χτυπά τον Άρη και η Ήρα την Άρτεμη. Έπειτα όλοι επιστρέφουν στον Όλυμπο. Μπροστά στα τείχη της Τροίας ο Απόλλωνας -με τη μορφή του Αγήνορα- ανακόπτει την

ορμή του Αχιλλέα, ώσπου οι Τρώες να κρυφτούν μέσα στα κάστρα.

Ραψωδία Χ

Ἔκτορος ἀναίρεσις

Ο Έκτορας μένει έξω από τα τείχη· στη ζυγαριά του Δία όμως η μοίρα του θανάτου βαρραίνει ήδη εναντίον του. Στην προσπάθειά του να σωθεί από την ορμή του Αχιλλέα τρέχει τρεις φορές γύρω από το κάστρο της Τροίας. Ο Απόλλωνας τον εγκαταλείπει και η Αθηνά τον ξεγελά με τη μορφή του Δηίφοβου. Ο Αχιλλέας τον σκοτώνει και στη συνέχεια τον σέρνει δεμένο στο πίσω μέρος από το άρμα του, ενώ στα τείχη οι γονείς του και η γυναίκα του ξεσπούν σε σπαρακτικό θρήνο.

Ραψωδία Ψ

Ἄθλα ἐπὶ Πατρόκλω

Το φάντασμα του Πατρόκλου εμφανίζεται στον Αχιλλέα και ζητά ταφή. Την άλλη μέρα ετοιμάζεται η πυρά και ανάμεσα στα θύματα είναι και δώδεκα νεαροί Τρώες. Την επομένη συλλέγονται τα κόκκαλα του νεκρού και λαμβάνουν χώρα αγώνες προς τιμήν

του με σπουδαία έπαθλα. Σε κάποιο από τα αγωνίσματα έρχονται αντιμέτωποι ο Οδυσσέας και ο Αϊάντας, προοικονομώντας ένα επεισόδιο που δεν αναφέρεται στην Ιλιάδα.

Ραψωδία Ω

Έκτορος λύτρα

Ο Αχιλλέας με ασίγηστη μανία συνεχίζει να σέρνει το πτώμα του Έκτορα γύρω από τον τάφο του Πατρόκλου για δώδεκα μέρες. Οι θεοί δυσαρεστούνται και στέλνουν τη Θέτιδα να τον παρακινήσει να το δώσει στους Τρώες. Η Ίριδα και ο Ερμής βοηθούν τον Πρίαμο, που μεταφέρει πλούσια δώρα, να περάσει νύχτα τις γραμμές των Αχαιών. Ο Αχιλλέας θυμάται το δικό του πατέρα, η σκληρότητά του υποχωρεί μπροστά στον πόνο του Πριάμου και του παραδίδει το νεκρό, τον οποίο οι θεοί έχουν διαφυλάξει ανέπαφο. Στη δεκαήμερη ανακωχή που ακολουθεί οι Τρώες μαζεύουν ξύλα και την τελευταία μέρα ανάβουν την πυρά για τον Έκτορα.